

კვირა, 29 ნოემბერი, 1898 წ.

კვირა, 29 ნოემბერი, 1898 წ.

გაზეთის ღირს:			
თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12	10—	6	6 —
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8 —	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

ივერი

რედაქცია: ქ. თბილისი, ნიკოლოზის ქუჩა, № 21/101

ტფილისი.

გაზეთის დასაბარებლად

და განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიმართონ რედაქციას და წერა-კითხვა გამოხატონ საზოგადოების კანცელარიის ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდულად 16 კობ., მეორეზე—8 კობ.

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

ქართული თეატრი

კვირას, 29 ნოემბერს,

ქართულ დრამატიულ საზოგადოების არტისტებისაგან, ქალბ. ი. მისხის და ბატონ. შიშინის მონაწილეობით

წარმოდგენილი იქნება

სამშობლო

დრამა 5 მოქ. თავ. დ. ერისთავისა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ. მისხი, ჩერკეზიშვილისა, გარელი; ბბ. ყიფიანი, სვიმონიძე, გედევანიძე, შათირიშვილი, კანდელაკი, იმედაშვილი, იმერიაძე, ხოსროველი და სხვ.

ბაგდადის ფასი ჩვეულებრივად. დასაწერია სწორედ 8 საათზედ. რეჟისორნი მ. ბაბუნიძე და პ. მისხი.

სუთმაბათს, 3 დეკემბერს, დანიშნულია ქალბ. კარგარეთელის ბენეფისი.

კვირას, 29 გიორგობისთვის, საღამოს 6 საათზედ ტფილისის სათავადო-ბანკის დარბაზში დანიშნულია

საზანაზანო კრება

ქართველთა საჯარო-მიღება ამხანაგობის

„შუამავალი“

კრება უსათუოდ შესდგება იმისდა მიუხედავად, თუ რამდენი დაესწრობას მას წაღის პატრონი.

კრებამ უნდა აღიზაროს: 1, თავმჯდომარე კანტროლისა წარსულის წლიური კრების დადგენილების თანხმად და 2, „ფირმის“ წარმომადგენელი, რომელიც თავს ანებებს 1899 წლიდან.

გარდა ამისა კრებას წარედგინება განსახილველად ზოგიერთი სხვა შინაური საქმეებიც.

წევრთ ამხანაგობისს არ გაეგზავნებათ ცალკე მოწვევის ბარათები. (ნ-ნ-ნ)

პირველი კერძო სამკურნალო ექიმის ნავასარდნიანისა

(კუთხაში, ვორანცივის ძეგლის პირდაპირ) ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.

დილაობით:

ბ. ა. ნავასარდნიანი, 11—12 საათ.

საღამო-ქარო, ვენერიული (სიფილი-სი) და საშარდეს ავადმყოფობანი.

გ. მ. ჩაქოვანი, 9—10 საათ. სნეულგანანი: თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

ფელეტონი

ქ ა ი ვ უ რ ტ ი

„ქუთაისი...“ — ბოლშევის სიტყვები. — „გასართობი“. — ქუთაისის მაჯის ცემა და კიბი. — ქალები, მწერლობის უცნაური ნაწარმოები და საუცხოო ლატარია. — ქუთაისის მშენებელი. — დიდი ღვაწლი. — რა გარდააქვეს ამ ქვეყანას სამოთხედ? — გრძელად ვაკიშული უსაქმურობა.

„ქუთაისი“...

აქა სცემს ჩვენთა იმერ ქმთა დე-და-ძარღვი, მაჯა გაუსინჯე ქუთაისის და იგი მთელის იმერეთის ავად თუ კარგად ყოფნის ამბავს გაცოდინებს. მეთქი, ვფიქრობდი. მაგრამ სად არის ეს მაჯა, სად მიჩქმალულა ეს დედა-ძარღვი?! რასაკვირველია, იგი განათლებული და განვითარებული ნაწილია ქუთაისისა, ის მოწინავე დასი, რომლის პირი-სახე უფრო ადვილად იჩინებს ზედ ავსაცა და კარგსაც.

ზ. ა. ბაბუნაძე. — დილის 11—12 ს. ქალთა სენით ავადმყოფებს.

ა. თ. შარატაშვილი. — 12—1 საათ. ყურის, ყელის, ცხვირის და გულის ავადმყოფ.

ბ. ზ. კარაშენიანი. — 1—1/2 საათ. შინაგანი და ბავშვებისა.

ბ. გ. გუგუა. — 1/4—2/4 ს. შინაგანი და საშარდეს ავადმყოფობის. სადამოკობით:

გ. მ. მახვავაძე. — 6—7 საათ. შინაგანი და ბავშვების ავადმყოფ.

ეს დასი სადღა ჰბრძანდება? არსად. ქუთაისის განათლებულთა წრე ისეა დანიშნული — დაქაქული, როგორც ოლოლისაგან დაწიკებული წვრილმანი ფრინველი: ყველა თავისს კერას მისჯდომია, ყველას თავისს ქერისათვის შეუფარებია საზოგადო-დარდისა და წუხილისათვის შეუტკი-ვარი თავი და მარტო ამ თავის ვარ-ცხანასა და გაღამაზებას უნდება. „თუ მე არ ვიქმნები, ქვა ქვაზედამც ნუ დარჩენილია“, გაიძახის იგი გულ-ში ბოლბელსავით.

ერთობა თუ გინდათ სადმე მონა-ხოთ, „გასართობი“ შეიარეთ. უც-ნაური დაწესებულება ეს „გასართო-ბი“... იგი სწორედ ბულვარის ცხვირ-წინ გამოქმნილია, მარჯვენა ბ-ნ ბე-ნიშვილის. წიგნის მალაზია ახლავს, თავისის დამარსებელისა, — მარცხ-ნივ — ჩვენის საუკუნოდ სახსოვარის, განსვენებულის ეპისკოპოსის სახე-ლობაზედ დაარსებული წიგნთ-სა-ც-ვი და თავზედ მფარველ ქუდად „კლუბი“ ახურავს. წიგნის მალაზი-

ა. ნ. შავკავსია — 6—7 საათ. ნე-რვების (ელექტროტერაპია), ვენე-რიული და კანის სნეულებ.

ბ. ა. ნავასარდნიანი — 6 1/2 — 7 საათ.

ტ. ა. რუდეკო — სამკურნალოში გამოიკვლევს ქიმიურად, მიკროს-კოპიულად და ბაქტერიოლოგიურად შარდს, ნახველს, სისხლს, რძეს და სხვ.

რჩევა-დარიგებისა და რეცეპტების დაწე-რის ფასი ათი შაური; ღარიბთათვის უფა-სოდ; ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციების-თვის — მორიგებით.

დიარქტორია სამკურნალოში დიარქტო-რია შედგინისა ნავასარდნიანი.

Первая частная лечебница Д-ра На-васардиана.

Тифлиси, противъ памяти. Воронцову (7)

ტფილისი, 28 ნოემბერი

ჩვენს უკანასკნელს მეთაურში *) მოვიხსენიეთ — რაოდენად ყოვლად-შემძლებელი ყოფილა საერო სკოლა და სახელოსნო-სახელობო სასწავლე-ბელი ვაჭრობისა და მრეწველობის გაძლიერებისათვის და აქედამ ერის ქონებით გაღონიერებისათვის. ამ სკო-ლებისა და სასწავლებლების წყალო-ბით დღეს გერმანია იმ ფეხზე დგას, რომ არამც თუ შინ იკეთებს საქმეს, არამედ ჰლამის გარედ, სამსოფლიო სარბიელზე დაიჭიროს ბაზარი და იქ სამაგიერო თავისის საქონლისა მოი-ხვეკოს. ამაგების წყალობით გერმა-ნია სამსოფლიო ბაზარში დღე ყო-ველ წინ მიდის და სხვებისათვის ფრიად საგრძნობელს დიდს ადგილს იჭერს. სამსოფლიო ბაზარში გამარ-ჯვება იმისია, ვისაც უფრო კარგი საქონელი აქვს და უფრო იფეი. დღეს საქონლის სიკეთით და იფეო-ბით გერმანიას თითქმის ინგლისიც-კი ვერა სჯობია და ინგლისიც ხომ

*) იხ. „ივერია“ № 253.

ამ მხრით დღეს აქამოდმე ნაქები და გათქმული იყო ყველგან და ამიტო-მაც მთელი ბაზარი თითქმის ხელთ ეჭირა.

ჩვენ რომ ჩვენის მკითხველების თვალს მივხედეთ სახელოსნო სახე-ლობო სასწავლებლების საქიროება-ზე ჩვენში, რა თქმა უნდა, სახეში ის დიდი სავანი არა გვექონდა, რო-გორც სამსოფლიო ბაზარში გასე-ლა და იქ ფეხის მოკიდებაა. სად ჩვენ და სად მსოფლიო ბაზარი! იმო-დენად ვინ გასულელდება, რომ სამ-სოფლიო ბაზრისაკენ ხელი გაგვიწო-ლოს და იქ გასვლისთვის სახსარი გვაძიებინოს. ნეტავი ჩვენ იმოდენა შევძლოთ, რომ შინვე, ჩვენს სახლ-შივე პირიდან ლუკმას სხვა არ გვა-ცლიდეს და ჩვენი ჩვენვე გვრჩებო-დეს და გვხმარდებოდეს. ჩვენი დარ-დი ის არის, რომ თუ შეძენაა რი-სამე ჩვენს ქვეყანაში, ჩვენვე შევიძი-ნოთ, კეთებაა რისამე, ჩვენვე ვაკე-თოთ, ვატანაა რისამე, ჩვენვე ვავი-ტანოთ და შემოტანაა რისამე, ჩვენ-ვე შემოვიტანოთ. ამ პატარა და ვი-წრო ფარგლის საზიგელზე პატარა ქვეყანასაც ბევრი რამ შეუძლიან, თუ კუთითა და ხერხით მოიქცევა. საქმე კუთითა და ხერხითა. კუთის საღესი ჩა-რბი ერთობ განათლებია და ხერხს ხომ სწავლა-ცოდნა ხელობისა იძ-ლევია.

ბევრი მაგალითია, რომ პატარა ქვეყანასაც ბევრი რამ შესძლებია, ბევრი მაგალითია, რომ ეს მწარე წუთი-სოფელი გაუტკილებია და არამც თუ გაუტკივდებოდა, არამედ რაოდენადმე საესებით მოუწყვია თავისი ცხოვრება და კეთილდღეობა. ამისი აი ერთი საოცარი მაგალითი სხვათა შორის.

ქვეყანაზე ერთი პაწია ქალაქია სახელად გავასტუისი. რუკაზე რომ ეძებოთ, ძლივს იპოვით, ასეთი მცირე რამ არის. იმ ქალაქში სულ დე-

და-ბულიანად 5000 სული სცხოვ-რებს. აბა ახლა ჰნახეთ. — რა ბედ-ნიერად არის მოწყობილი, რა სიკე-თით არის მოკმაშული! სხვას ნურას იტყვიოთ და მარტო ის გაითვალისწი-ნეთ, რომ ამ პაწია ქალაქს თოთხ-მეტი სასწავლებელი აქვს. ამაში ერთი რვა კლასიანი ვაყების გიმნა-ზიაა, ორი გიმნაზია ქალებისა, ერ-თი მასწავლებელთა მოსამზადებელი სემინარია, ორი უმაღლესი საერო სკოლა, საკვირაო სკოლები და სხვა-ნი და სხვანი. ამ თოთხმეტს სხვა-და სხვა სკოლაში სწავლობენ გლე-ხნი და ქალაქის მკვიდრნი. ქალაქში გამოდის ორი გაზეთი, რომელთაც კითხულობს დაბალი ხალხიც-კი. უბრალო გოგო-მოსამსახურეც-კი წლით იკვთავს გაზეთს და ამის ხარჯს იმეტებს. ქალაქს თავისი თე-ატრი აქვს, ორი სამკურნალო, ოთ-ხი აბანო და თავისი ტელეფონი. ტელეფონი წელიწადში ღირს ცხრა მანეთი, არც მეტი, არც ნაკლები. რამოდენად საოცარია ეს ამბავი იქიდან ცხადი იქნება, თუ გავისე-ნიებთ, რომ ტელეფონი ტფილისში შვიდ თუმან ნახევარია წელიწადში. სამწუხაროდ, სხვა სიკეთეს ამ ქალა-ქისას არ გვაუწყებს იგი გაზეთი, სა-იღამაც ეს ამბავი ამოვიღეთ, მაგრამ ესეც საკმაოა, რომ კაცი გაოცდეს და თავის თავსა ჰკითხოს: საიღამ და როგორ მოუხერხებია ამ პაწია ქალაქს ეს ამოდენი სამაგალითო სა-ქმე.

მერე იცით რა ქვეყანაა იგი ქვე-ყანა, საცა ამ პაწია ქალაქს ასეთი ბედნიერება მოუფენია და ასე უხვად? იგი ერთი რაღაც მწირო, ქვა-კლდი-ანი, ყინვა-სიცივიანი ქვეყანაა ერთობ და სახელად ფინლანდია ჰქვიან. ჩვე-ნი ქვეყანა ჰავით და მიწით, მომ-ცემლობით და ბუნებურ სიმდიდრით რომ შეადაროთ, ისე განირჩევა რო-გორც სამოთხე ჯოჯოხეთისაგან. იმ

ნი ოდესმე ძლიერ სა და დიდებუ-ლის მამა-პაპისანი, აწ დაწვრილმა-ნებულნი, შეკრებილან და ან ბი-ლიარდს ეტრფილენ? ან, ან ქალ-რაკისა და ნარდის თამაშით ირთო-ბენ თავს. ორი რომ კამათლებს „ამ-ლერებს“, ოთხი თუ ექვსი თავს უსაქმოდ ადგა და „ცქერა-პერეტა-ში“ აღამებს თავისს უსაქმურს სი-ცოცხლეს. მთელს ქუთაისს რომ ცეცხლი წაეციდას და იწვოდეს, არც ერთი „გასართობის“ წევრთა-განი ადგილიდგან არ დაიძვრის; ან რა ექუთაისება, როდესაც ბეყანს თუ მანიყანს დუშაში მოუვდა და „შემის კარი“-კი დაქერილი აქვს, ან კიდევ ბასილამ მანუჩარი მესამედ „აკურთხა“, უანაფოროდ, რასაკვი-რველია, რადგან ნარდის თამაშობა ში ნაკურთხს ანაფორის ჩაქმის უფ-ლება არა აქვს. ერთის სიტყვით, ქუთაისის განათლებულთა და განვი-თარებულთა დაქაქული წრე თუ მაჯაა, რომელიც ძალიან სუსტად სცემს, — „გასართობი“ ქუთაისის

ქიპია. საკვირველია, ამ „გასართობის“-ს წევრთა გულ-მოდგინება. დილის რვა საათზედ, როდესაც არც ერთი მოხელე ჯერ სამსახურისაკენ არ დაძრულია და არც ერთს დაწესებულებაში კა-ლამი არ აწრიბინებულა, „გასართო-ბი“-ს წევრნი უკვე უკლებლად ქა-დრაკსა და ნარდს უსხედან. აქ ათე-ნებენ, აქ აღამებენ, „თუთუნსა სვა-მენ“, „შარბსა“ სხამენ, „კაცე-ბსა“ ჰკლავენ (ჰადრაკისას რასაკვი-რველია), ჰორიკანობენ, ზმა-შირო-ბენ, მუსაიფობენ და ქეიფობენ, — სიციცხლე სდულს უსაქმოდ და უსაგნოდ და გადმოდის... კუქი სა-ზრდოს მოსთხოვთ თუ არა, გაჰქან-დებიან „პურ-ლინო“-ში, ან რომე-ლისამე სხვა სასტუმროში და „ყიფია-ნური“ მრავლად ისმის, გაიმართება „ღრეობა“, ვიდრე ესეც არ მოსწ-ყინდებთ და კვლავ „გასართობს“ არ მიაშურებენ „საშარდეს“, ან „სა-ჩაროდ“.

უნაყოფო აღვიღოს, იმ კლდე-ღრეში ყინვა-სიცივეში აღამიანს ასეთი ბედნიერი და მაძლარი ცხოვრება მოუხერხებია, ასეთი კეთილდღეობა მოუფენია და ჩვენ-კი ამ ჩვენს მართლად დალოცვილს ქვეყანაში, საცა, ჩვენის გლეხისა არ იყოს, იესო ქრისტეს თავისი კალთა უხვევისა დაუბღერტია, აქ, ამისთანა სამოთხეში-კი შიმშილით სული უნდა ამოგვდიოდეს, სიშიშვლით ტანი ან სიციხისაგან უნდა გვეხრუკებოდეს, ან სიცივისაგან გვეშაშრებოდეს!.. რას უნდა მივაწეროთ, რომ ფინლანდიელი კლდე-ღრისაგან იმოღენას ჰმოულობს, რომ ასე სავსებით ცხოვრობს და ჩვენ-კი ამ მშვენიერს და მდიდარს ქვეყანაში ლუკმა-პურიც-კი გვენატრება! ნუ თუ ჩვენი ღონე ღონე არ არის, ჩვენი ხელი ხელი არ არის!.. რად გვემართება ასეთი საქმე!

ჩვენ დღეს ყველაფერზედ გულგატეხილები ვართ, ჩვენის საკუთარის თავისა აღარა გვწამს-რა, არც ღონე, არც ხელი და ყოველ ამისაგან აღარც ხვალინდელი დღე. ამიტომაც დღეს დიდსა და პატარას ხმა ამოუღებელი ვეჭვლებით და წინააღმდეგ გულ-ხელი დაგვიკრებია, თითქო რაკი დასამარხავი ვართ, ბარემ წინააღმდეგ მზად ვიყოთ და სამარგში ჩასვლა არ დაგვივიანდეს. არა, ჩვენის უნუგეშობის მიზეზი არც ის არის, რომ ჩვენი ღონე ღონე არ იყოს და არც ის, რომ ჩვენი ხელი ხელი არ იყოს. არც ერთი დაუკლია ჩვენთვის ღმერთს და არც მეორე, როგორც ყველა სხვისთვისაც. ხოლო ღონეცა და ხელიც „უხმარ არს“ უცოდინართათვის. აბა აქ არის სწორედ ის კი ფონი, რომელიც ერას აღვიღოს არჩობს. უხერხო ღონე, უხერხო ხელი არაფრის მაქნისია და ამ უხერხობაში უნდა ვეძიოთ მიზეზი ჩვენის უძლურებისა და აქედამ ჩვენის სასოწარკვეთილებისაც.

რა შესძლებია ერთობ საერო განათლებას და სასპეციალო-სატეხნიკო სკოლების მოფენას, ეს ხომ ვნახეთ გერმანიაში. ამასვე ვხედავთ ფინლანდიაში და სახელდობრ იმ პაწია ქალაქში, რომელიც ზევით მოვიხსენიეთ. სწავლა-ცოდნას იმოღენად

გაუღონიერებია იქ აღამიანი, რომ ქვა-კლდედაც-კი სიმდიდრე გამოაქვს, ქვა-კლდეც-კი სარჩო-საბადებელს აჩენინებს იმოღენის ნამეტანობით, რომ უძღვება ხარჯს თათხმეტის სასწავლებლისას, ორის გაზეთისას, თეატრისას, სამკურნალოებისას, ტელეფონებისას და სხვა ამისთანა მოწყობილობებისას, რომლის ერთიანი კრებული ერთ რაღაც საოცებელ ამბავად უნდა მივიჩნიოთ, თუ სახეში მივიღებთ, რომ იგი ქალაქი ჩვენს გარეშე გაცილებით, თითქმის ერთი-ორად პატარაა მკვიდრთა რიცხვით და გაცილებით უნუგეშოა ჰავითა და მიწის ნაყოფიერებით. დიდი მძღრობა ნამეტანობა ქონებისა უნდა იყოს იქ, საცა პაწია ქალაქს ამოღენა შესძლებია.

განა ეს მაგალითი საქმაო არ არის გული მოვიცეთ, გულ-მოღენება ფეხზე წამოვაყენოთ და ჩვენც იმ სახარს ხელი მოვიკიდოთ, რომელსაც ასეთი ბედნიერება თან მოსდევს და რომელსაც ასეთი კეთილდღეობა, მძღრობა და ნამეტანობა მოუფენია იმისთანა მწიორ და ბუნებით ღარიბ ქვეყანაში, როგორც ფინლანდია, გერმანიას თუნდ ნულარ ვიტყვი.

სახსარი იგი საერო განათლება ყოფილა საზოგადოდ და საკუთრივ სახელოსნო-სახელობა და სამიწად-მოქმედო სკოლები. ჩვენში კარგა ფული იხარჯება სოფლებისა, თუ სხვების წერა-კითხვის საცოდნელ სკოლებისათვის და თითქმის ერთი გროშიც არ მიმართულა სასპეციალო და სატეხნიკო სასწავლებლების გასამართავად და საქონებლად. აშკარაა, ამ უკანასკნელს ნაკლს წამალი რამ უნდა, რამოღენდაც-კი შესაძლებელია, და აი დღეს ჩვენის გულ-მოღენიების საგანი და საზრუნავი ამ ნაკლის შევსება უნდა იქმნას, როგორც წინადაცა ვთქვი.

ახალი ამბავი

გავახსენებთ მკითხველებს, რომ დღეს ქართულს თეატრში ქართული დრამატული დასი „სამშობლოს“ წარმოადგენს. ამ სეზონში

სამშობლოს პირველად აღდგენ. დღესვე, ქ-ნ ეფ. მესხს გარდა, მონაწილეობას მიიღებს პირველად ბ-ნი კ. ყიფიანი.

დღეს, 29 და ხვალ, 30 ნოემბერს ტფილისის სასულიერო მართლმადიდებელთა ეკკლესიაში მწიორველი ბრძანდება მისი მაღალ ყოვლად უსამღვდელოესობა საქართველოს ექსარხოსი ფლაზიანე.

კავკასიის მთავარ-მართებლის გენერალ-ადიუტანტის თავ. გ. ს. გოლიციანის განკარგულებით, გუშინ წინ, 27 ნოემბერს, შეუდგენ ტფილისის გუბერნატორის კანცელარიის რევიზიას. რევიზიის მოხდენა მინდობილი აქვს მთავარ-მართებლის საბჭოს წევრს ნ. ი. პრიბილს.

დღეს, 29 ნოემბერს, საღამოს ხუთის საათიდან შესრულებული იქნება მწუხრი და ღვთის მშობლის დაუჯდომელი ქვაშვების ტაძარში გარის ეპისკოპოსის ყოვლად სამღვდელო ლეონიდის მიერ. დაუჯდომელის გათავების შემდეგ წინამძღვარი ქვაშვების ტაძრისა მღვდ. მ. ტყემალაძე წაიკითხავს საეკკლესიო საუბარს ქართულს ენაზედ.

დღეს, 29 ნოემბერს, აკურთხებენ საკვირაო სკოლას ქვაშვების ტაძართან წირვის შემდეგ. სკოლაში ასწავლიან ადგილობრივ სას. სემინარიის მოწაფეები ამავე სემინარიის მასწავლებლის ბ-ნი ილ. ფერაძის ხელმძღვანელობით.

ორშაბათს, 30 ნოემბერს, ტფილისის სახელმწიფო თეატრში წარმოადგენა იქნება გამართული ტფილისის დედათა 1 და 2 გიმნაზიის შეუძლებელ მოსწავლეთა დამხმარებელ საზოგადოების სასარგებლოდ.

კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველმა შუამდგომლობა აღძრა იმის შესახებ, რომ ტფილისის დედათა ზოგიერთ სასწავლებელს ფულით შემწეობა აღმოეჩინოს.

არჩევანები ტფილისის გამგეობის ორის წევრისა, ბ-ნი ივანენკოს და ვერმიშვივის ნაცვლად, დანიშნულია ორშაბათს, 7 დეკემბერს.

შემდეგი მორიგი კრება ქალაქის საბჭოს ორშაბათს, 30 ნოემბერს, იქნება. ამ კრებაზედ განხილული იქნება, სხვათა შორის, შემდეგი საგნები: ხმ. ხუდალავის განცხადება სახალხო თეატრისათვის ადგილის დათმობის შესახებ; გამგეობის მოხსენება ბაკის დაარსების შესახებ; იმ კომისიის ამორჩევა, რომელმაც უნდა შეიმუშავოს ის, თუ როგორ იქმნება გარდახდელი ასის წლის შესრულება იმ დღიდან, რაც რუსეთის მმართველობა იქმნა შემოსული.

27 ნოემბერს, კავკასიის მთავარ-მართებლის განკარგულებით დანიშნულმა განსაკუთრებულმა კომისიამ, რომელიც შესდგება მთავარ-მართებლის საგანგებო საქმეთა მოხელის უგან. თავ. პ. ა. გრუზინსკისა, პოლკოვნიკის სვეჩინისა და ექიმის ვალომსკისაგან, დათვალიერა ტფილისის მიხეილის საავადმყოფო.

მკითხველებმა უკვე უწყიან, რომ 15 ნოემბერს მოსკოვში „ქართული საღამო“ იქმნა გამართული. როგორც მოსკოვიდან გვატყობინებენ საღამოს წინადა შემოსავალი 600 მანეთი ყოფილა.

კავკასიის სამკურნალო ნაწილის გამგეობამ უკვე დაასრულა განხილვა ახლის პროექტისა ამიერ-კავკასიაში სასოფლო სამკურნალო ნაწილის გარდაკეთების შესახებ. პროექტი ამ ახლო მომავალში კავკასიის უმაღლესს მთავრობას წარედგინება, მოსაწონებლად.

ამას წინად შავის ქვის მწარმოებელთა კრებამ შუამდგომლობა აღძრა ამის შესახებ, რომ ქიათურის ვიწრო-ლიანდაგიანი შტო გავრძევიწრო-ლიანდაგიანი შტო გავრძელებულ იქმნას ფოთამდე, რათა ამით აცოლებულ იქმნას თავიდან შავის ქვის ვაგონებიდან ვადმოტვირთვა და ხელახლა დატვირთვა. გაზ.

კავკასიის სიტყვით, ამიერ-კავკასიის რკინის გზის გამგეობამ, განიხილა რა ეს შუამდგომლობა, არ შეიწყნარა იგი, რადგანაც ასეთის გზის გაყვანას 125 ვერსის მანძილზედ ძალიან ბევრი ფული დასჭირდება და გარდა ამისა თვით გზაც მარტო შავის

ქვის გადასაზიდად თუ გამოდგება თორემ სხვა არაფრისთვისა. გამგეობამ შესაწყნარებლად არ სცნო აგრეთვე შავის ქვის მწარმოებელთა კრების თხოვნაც, — შორაპანში ისე მოეწყოს ლიანდაგი, რომ ვიწრო ლიანდაგიდან ვაგონებს განიერ ლიანდაგზედ გადასვლა შეეძლოთ.

გაზ. „კავკას“-ს პეტერბურგიდან დეპეშით შემდეგს ამბებს ატყობინებენ:

სასჯულო საქმეთა სამინისტროში ლაპარაკია აღძრული კავკასიაში ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს შემოღების შესახებ.

თანამდებობაში წინ წასაწევად იმათთვის, ვისაც საშუალო განათლება აქვს მიღებული, სამოქალაქო სამსახურის შესახების ახლის წესდების პროექტის ძალით, საკიროა იმათთან შედარებით, ვისაც უმაღლესი განათლება აქვს მიღებული, ორჯელ მეტი დრო იმსახურონ.

უმართებელესმა სენატმა განმარტა, რომ მაჰმადიანნი სასამართლოებში ქულს არ იხდიან იმიტომ-კი არა, რომ ვითომ ჰსურთ პატივი არა სცენ ამ ადგილებს. პირიქით იმათის სარწმუნოებით ქულს მოუხდელია პატივის ცემისა და ზრდილობისა ჰნიშნავს.

ქაზიყი. ნოემბრის 22-ს იყო ქიზიყის მომხმარებელ საზოგადოების საგანგებო კრება, რომელსაც ახალმა გამგეობამ მოახსენა, რომ ჩაიხარეთ ძველის გამგეობისაგან ყოველივე ქონებამ. მეორე განსახილველი საგანი კრებისა იყო საზოგადოების სახლის ბედ-იბლის გადაწყვეტა, რომლის შესახებაც კრებამ დაადგინა: ათის წლით დაუგირაონ იგი რამდენსამეცაც, რომელთაც 6% ტად შემოაქვთ იმ შენობაში დახარჯული ფული. დასასრულ კრებამ აღიჩინა გამგეობის მეოთხე წევრად ბ-ნი ი. ხოსიტაშვილი.

ჩოხატაური. აქაურს საფოსტო განყოფილებაში კვირაში ორჯერ მოდის წერილები და ჟურნალ-გაზეთები — ხუთშაბათობითა და კვირაობით. ეს, რაღა თქმა უნდა, დიდს ნაკლს შეადგენს ყველა დაბა-სოფლისთვის, სადაც კი ჟურნალ-გაზეთების კით-

ბადესა ჰქსოვენ ცეცქის ამურის გასამბელოდ, ან კიდევ უმცირესობა რაღასაც აპირებს და ეს დაპირება საქმედ მაშინ თუ გარდაიქცევა, როდესაც რიონი უკულმა დაიწყებს დენას, კასპის ზღვისაკენ. ჩემს დროს ქალები შეკრბნენ და გარდასწყვიტეს სამეცნიერო და სასარგებლო წიგნთა თარგმნვა. დაანაწილეს ერთი წიგნი ოკად თუ ოც-და-ათად და დარიგეს სათარგმნელად. როდესაც ეს თარგმანი დაისტამბება, ანუ დაიტვიფრება, აბა მაშინ ჰნახავთ, რა უცნაური ნაწარმოები შეემატება ჩვენს მწერლობას: ერთს წიგნში ერთს რომელსამე საგანს ოც-და-ათი სახელი ეწოდება და ოც-და-ათი სხვა-და-სხვა ენა ერთის აზრის გამოსათქმელად შეთავიფულდება. მოგახსენებენ, არ ვიცი, სწორად თუ ქორად, რომ ვინც გამოიცნობს, რომელი ფურცელი ამ მრავალ-კაბადოვანის წიგნისა რომელ ქალისაგან არის ნათარგმნი, იმას შეუძლიან ის ქალი ითხოვოს მეუღლედ, რადგან მისი წილხვედრი იქნებოდა. საუცხოო ლატა-

რიაა, მაგრამ არა მგონია, რომ ამ ლატარიამ მაინც შეაცოტავოს ვასათხოვართა სიმრავლე...

ქუთაისის მშვენიერება, მისი დიდება სულ სხვაა... რაა რომში პაპის უნახველობა, თუ ქუთაისში იყავით და ჩვენის პატივცემულის ს. თოფურისა ავადმყოფთა სახანე არა ჰნახეთ. გასინჯეთ იგი და დარწმუნდებით, რომ უკანასკნელი სიტყვა სამკურნალო მეცნიერებისა აქ საქმედ ქცეულა, თვით სიფაქიზე აქა ჰმკვიდრობს და აღამიანის გულ-მტკივნეულობა აქ არის აძგერებული ავადმყოფობით ტანჯულთა და გვემულთა საოხად და ხსნად. მართლაც-და, ესკულაპი თუ იქა ჰბრძანდება პატივცემულ სამსონ თოფურისას სახით, დათვალიერეთ იქაურობა და დარწმუნდებით, რომ იქავეა ესკულაპის უუმშვენიერესი ქალიშვილი ჰიგეია, რომლის მზრუნველი ხელი ყველაფერსა აქვს დაჩინებული.

სამზარეულო - სამრეცხველოდგან მოკიდებული სადოსტაქრო ოთახამდე და ამ ოთახიდან დაწყებული

ქუჩაზედ გამოსასვლელ კარებამდე ფრჩხილის ოდენა საგანსა თუ ნივთს ვერა ჰნახავთ, რომ იგი თავისს აღივას არ იყოს ლამაზად დაბინავებული და აღამიანის თვალს არ უღიმოდეს, ან სიამოვნებით არ განაბრწყინებდეს. შედით იქ და ისეთს გულითაღს კმაყოფილებას იგრძნობთ, ისე იშვებთ სულით, რომ მთლად ქუთაისის საავადმყოფოდ გეჩვენებთ და იგი, ეს ერთის კაცის მხნეობისა და გულ-მოღენების ნამოქმედარი, საკარგამყოფოდ. იმდენად აცილებულია თვალისაგან ყოველივე უსიამონო რაღა ამ საავადმყოფოში, იმდენად განსეტყებულ-გაბადრულია იქაურობა, რომ კარგად მყოფი-კი ერთის მისის ნახვით ინატრებს იქ ყოფნას.

ცოტა იქნება რომ ვთქვათ, მადლობის ღირსია ამ საკვირველების მოღვაწე, რომელსაც თამაზად შეუძლიან თავი მოიწონოს თავისს ნამოქმედარი, — ცოტა იქნება, რადგან იგი ღვაწლი-კი არა, ხელთ-ქნილი ძველია დადგმული მისის შემქმენ-

ლის სახელის სამღამო საქებლად და სადიდებლად. ასეთის საავადმყოფოს არსებობა მეტადრე საკვირველია ჩვენში, სადაც ყოველივე კარგი, ყოველივე მეცნიერების მხრივ უნაკლულად მოწყობილი ძნელად სახილველი და უფრო უძნელესად მოსაგვარ-მოსახერხებელია, არა თუ ერთის კაცისა, არამედ კაცთა მთელის კრებულისა და საზოგადოებისაგანაც-კი.

საავადმყოფო ამ ჟამად 50 სნეულის მომთავსებელია, ფართო და ნათელი ოთახები აქვს, უცხოელ მოწყობილი იართა შესახვევი, სადოსტაქრო და სხვა ოთახები, აკრავს მშვენიერი სასიერნო ბაღი, მთელი შენობა რიონს გადასცქერის და წმინდა, განმკურნებლის ჰაერით ჰსულდგმულობს. გულ-მტკივნეული მზრუნველი ყოველ წამს თავს დასტრიალებს იქაურობას და უვლის, ჰრთავს, აღამაზებს, როგორც ეკკლესიაში ჯვარის საუცხვენელად წასასვლელს პატარადას... აღწერა შეუძლებელია, თქვენის თვლით უნდა ჰნახოთ ამ

ყოველ დღიურის გულით-ღირს ზრუნვის ნაყოფი, რომ ცხადად დარწმუნდეთ მისს მშვენიერებას და სიჭკაო, რომ ამის შემქმნელის ცხოვრება ამაოდ არ დამაშვრალა და ერთის კაცის სიცოცხლე ჰღირს იმად, რომ ასეთის საქმის გაწყობას მოახმაროს. ჰღირს-კი არა, ყველა ჩვენგანი რომ ისეთის გულის ტკივილით, ისეთის მხნეობითა და სიყვარულ-აღსავსე თავ-გამოდებით მოვიკიდოს თავ-თავისს საქმეს, თავისს ამა ქვეყნიურს მოვალეობას, როგორც ჩვენი ღირსეული თანამემამულე მოპკიდებია ამ საავადმყოფოს დაარსებას, ეს ქვეყანა სამოთხედ გარდაიქცეოდა, მაგრამ...

— „ფანჯუ ჩარ!..“ „ქიმ შენს მეფეს!..“ გაისმის „გასართობში“ და ოცამდე ჯან-მრთელი, საუცხოო სახისა და შეხედულობის, წარმოსადეგი ყმაწვილი კაცი უქმად, უარაოდ ანამწვებს სიცოცხლეს, რომელიც დასაწყისიდან დასასრულამდე ერთ გრძელად გაქიმულ უსაქმურობად გარდაქცეულა...

ხეას, დიდი ხანია, შეჩვეულია ხალხი და წერილების გაგზავნა-მიღება მიუცილებელს საჭიროებს შეადგენს. მაგრამ ეს ნაკლი აღვიღად შეიძლება ავიცილოთ თავიდან და აი როგორ: საჯავახოს რკინის გზის სადგურებიდან ჩონხატურამდე გზა-ტყე-ცილია გაყვანილი, რომელზედაც ყოველ დღე მიდის-მოდის ჩონხატურ-საჯავახოს შუა კერძო და სახელმწიფო ეტლები. არც ერთი მეეტლე არ დაიხარებს საჯავახოს რკინის გზის სადგურის უფროსს გამოართვას უბრალო წერილები და ჟურნალ-გაზეთები და ჩონხატურის ფოსტის სადგურის უფროსს გადასცეს. მხოლოდ საჭიროა რომელსამე ეტლის პატრონს დაავალოს ეს საქმე ჩონხატურის საზოგადოებამ, რის თანახმა საფოსტო გამგეობაც იქნება.

სიღნაღის მახრში, ტყეში, სოფ. მელანს მახლობლად სოლიკო კურტალიძემ და გიო ნათიძემ დასტურეს ჩალაუზნის მცხოვრებელი შიხა ლეონიძე, რომელიც თავ. ზაქარია ანდრონიკაშვილის ტყე-სა სტრიდა. კურტალიძე და ნათიძე ანდრონიკაშვილის ტყის დარაჯები ყოფილან.

სიღნაღის მახრში, სოფ. ვეჯინის მცხოვრებელმა დაიკო ორთოიძემ ჩხუბის დროს ხანჯლით მუცელში დასტურა თავისივე სოფელის სანდრო ტაბატაძე.

იმავე მახრის სოფელ გურჯაანში გლეხმა ნიკოლოზ უტიაშვილმა ჩხუბის დროს ხანჯლით თავში დასტურა ნინია უტიაშვილი.

კავკასი-ს ატყობინებენ, რომ ამ დღეებში, ტფილისის მახრის საბრძოლველს საზოგადოებაში დემურჯალაში ვილაც ბოროტ-გამზრახველნი, რიცხვით 12 კაცი, გარს შემოერტყნენ ნინოწმინდის მცხოვრებლის გაბრო მღვბრიშვილის ფარებს და თათის სროლა დაუწყეს, რომლის დროსაც მოკლეს თვით ფარების პატრონი მღვბრიშვილი. ყაჩაღებმა 150 სული ცხვარი გაირყეს და სადღაც დაიშალნენ. არ გასულა ბევრი ხანი, რომ ყაჩაღებს ურადნიკო გრიგოლ ჩერქეზიშვილი დადევნა. თან ურადნიკმა ჩაფრები და ნინოწმინდისა და მალხაზოვის რამდენიმე მცხოვრებელი წაიყვანა. ერთს ფარებში იპოვნეს ახლად გატყვებულის ცხვრის ტყავი, რომელიც, როგორც აღმოჩნდა, მღვბრიშვილისა ყოფილა. ამავე დროს მისულა იქ ყარაიზის ბოქაულის თანამდებობის აღმასრულებელი და დაუბატონებია მემცხვარეები მამედ ალი-ოღლი, სულეიმან მამედ-ოღლი, აშარა-ახმედ-ოღლი და სოთუნ-მამედ-ოღლი, რომელთაც სხვებთან ერთად გაურყვიათ ცხვარი და მოუკლათ მღვბრიშვილი. შეპყრობილნი სამართალში იქმნენ მიცემულნი.

დაბატ სოფელი

(მოწერილი ამბები)

სოფ. ხალთუბანი, (გარის მახრის), 24 გიორგობისთვე. ასე უმატ-რონოდ დატოვებული სოფელი არა მგონია ამ ჩვენს კავსად სადმე იყოს. მართლაც, მამასახლისისგა გუყავს, ნაგავ-სუდადობა, მაგრამ ამ ერთის კანისა არ იყოს, რა ჭკობისა: „კაცო, ცოლი გუყავსო?“ — მეყავსო. „სადა გუყავსო?“ და „გაღმავალ კანსა ჭეუ-სო“. სწორედ ასეა ჩვენი საქმე. არა ფერში ეტყობა სოფელს ამითი უფალა! ჭო, მამასახლისი რა არ გაკავსო, — ჩვენ სოფელს გარდა, კიდევ რვა სოფელი აქვს მასკვლავი, ე ჩვენი ნაცვალა რაღას აკეთებს. ნუ თუ მოკვალა არ არის სოფლის საჭიროებას უფრო მიუგდეს თუ თავისით კვრას მოახერხებს, უფროსებს ბრძანება მანც კავი-გონის, ბრძანება არის, რომ უკვალა

სოფელში ღამე დარაჯება იდგენ. ოთხი კაცი აქნება თუ ექვსი, ჯერით ყველა მოკვალა უდარაჯოს სოფელსა. ჩვენს ნაცვალს-კი უფროედ ჭმინავს. არ ვიცი, კისიდ ვალა ნაცვალს მოკვალა-ხას თვალ უფრო ადგენოს, კერა ჭმინავს ამის უკარგობას, თუ რა ამბავია. იმითი რა მოგასწავლოთ, და, სოფელს-კი ფასად უფლება ამითი ასე დაუდგე-რობა. მაგალითად მოგასწავლოთ. წარსულ ღვინობისთვეში აჭაურ ჭმინავლებს დაიკვანს ბოსლიდგან ცხენი მოჭმარეს. სანათურადგან ჩასულიყვენ და რადგან სანათურთან ნეხვი კვარა, ჭურ-ღებს ზედ ერთი ძველი „აუბა“ დაფი-ნათ და ასე ჩასულიყვენ. აუბა მეორე დღეს იქვე დაჭმადათ. არ ვიცი გან-გებ გაკეთათ, თუ დარჩენადთ. ეს-კია, რომ ის აუბა აჭაურისივე აღმოჩნდა, თუმცა ამ ოჯახისას კერაფერს ცუდს ვერ იტყვის კაცი. ცხენი დღესაც გარ-ბის. იმავე დამეს, რა დამესაც დაიკვანს ცხენი მოჭმარეს, აჭაურ მედუნის მი-ხილ ე—შვილის ახლად გაკეთებულ დუქანს ცურსდა მისცეს. აჭამე აჭ დუ-ქანი მარტო ერთს სომეხსა ჭმინავს გადებული. წარსულ ერთი დუქანიც ზედ გზის ბარზედ სოფლის განაშენა აჭა-ურმა ჭმინავლებს გააღო და ამ ძველ დუქანს საკმაო მუშტარა ჩამოაგდია, რასაც თან ამ ოჯახის კაცის მტრობა და შუღლი მოჭევა. თურმე ე. ვ—შვილს სმინავს ღამე თავისს დუქანში და რად-გან ტატატ ტყუცი შემოესმის. ამის დუ-ქანს კვლავი ფიგურულია და გარდაგან ნახეთქი უკავია ჭმინავსა კარული. მე-დუნე იფიქრებს, სეტყვა მოდისო და თან შირკვარს იქნეს თურმე, ღმერთო, დაიფარე ჭეუანსო. დაუგლო ყური და ეს ტატატ-ტყუცი რომ არ შესწვდა, იფიქრა, აუღე, გაუღე, ვნახო რა ამ-ბავიაო. გამოვიდა და შენს მტერს ის, რაც იმანა ჭმინავს: შეუსხამთ კვდის-თვის ნავთი, მიუცათ ცეცხლი და გა-აჭკვს შპალია გამომარ უკავან. ცეცხლი როგორც იყო ჩაჭკვს და გააღარჩინეს შენობა და წვას, ცეცხლის მოკიდებულები დღესაც არა სჩანს.

ამ სამის დღის წინად შუადღისას და-იკარვა სოფლიდან აჭაურის მცხო-ვრებლის ე. — შვილის ცხრა ღო-რი და ერთი ერთის საწვლისა გაე-ყვალბინათ, იმის მეტიც არა ჭეუდა, ექვს დღესაც ხატარანი და სადა არის?... აჭაურსავე გუყავს ვაი გონაშპილს მო-ჭმარეს უკვლი ხარა ამ ხუთის დღის წინად. ისიც დაეჭებს თავ-გადაგლევი-ლი, მაგრამ ამაოდ. გუშინ-წინ, კვარა-საღამოს, ჭეუანს ქეთევანს ე—შვილი-სას საქამბეს კვლიტე აუგლიჯეს და რაც ქამბე ეხდა, წასესეს. აჭ ხელთუბანში სომეხებს ორი სე-დარა აქვთ. ერთი შუა სოფელშია აღი-ზისა და ერთი სოფლის განაშენასა ქეიტკარისა, სასაფლავისთან. თუმცა საეკვლისა სამკვლებს და ჭურჭელს სოფელში ინახვენ, არც ეს უფროედ წმიდაა და ეყენებული მოსვენებით. ამ ერთს კვირასში მისულან კიდევ ბოროტ-განმზრახველნი, და უმტკუნავათ კვლიტე-გაუღიათ კარები, შესულან, გადუქათე-ბათ მთლად და რომ კერაფერა უბო-ვნათი შიგ, მკარფასა სატემა ჩამოყუ-რათ. უფროედ ეს სდება ჩვენს თვალ-წინ და უფრადლებს მიმჭევი კი არ-ვინ არის.

სატემაკარი განდება რამე სოფელში და უფრადლებს არაეინ აჭევის. აჭაურს გუყავს მანც ტ — შვილს მუცელათა სა-მი ბაღლი მოუკვდა და შიში აყო სო-ფელში არ გაერცვლებულიყო, მაგრამ უფრადლებს არაეინ მიმჭევა. ესლა კი-

დეკ სოფელში დღეა სულ გასწვიატა-ღობა და უფრადლება არაეინ მიმჭევა. ღობებს ვინა ჩივის, დეკი ელად ედ-ვა კამბეებსაც, რამდენსამეს მოუკვდა გა-მეხები დეკით. ნეტა ვიფიქროთ, ბეით-ღობა მარტო ერთს ჭირისათვის არაინ განიღობა, თუ უკვალა სატემაკარს უნ-და უწამდონ. საწვალ კაცს ერთის დო-რის მეტიწმარა გაანია-რა, ასეჭებს შო-ბა-ახალწვლიწად აღებიათვის, წამოუ-ტეეს დეკი, დიღით უფლი დაუყოფდა და საღამოზედ ბრავკა გასცვივა.

ეს უკვალა უკვალა და ჩვენ სოფელს ახლო მუჭუდა ჩამოუდის. ამ მუჭუდა-ღან ერთი რვა გამოყვანელი სოფლი-საკენ, „კვალა რუსი“ ეპასიან. შაშმან წინ დიდ-წვლობას ამ რუსედ მიბრუნ-და მუჭუდა და სოფელს ორას-სამასის თუმის ზარალი მეტი მისცა, წალკა ჭირნახული და გააფუჭა მშენებელი სა-ხნავი მიწები. კიდევ ის დღე მოგვედის, თუ ის რა არ ამოკავსო და წვალს შირი ისეკ თავისს კალაპოტისკენ არ გაბრუნებინათ. მოგვება წყალი და მი-ღვი მუჭუდა ჭირნახულით მოდებულ ში-ნდარს წალკას. სულ ცოტა ერთი ექვსასი დღეა ჭირნახული მიანც წა-სდება და სოფლისთვის დიდი ზარალი იქნება. უფრადლება მიმჭევიან და სოფე-ლსკე გააგებინან. დიდი არა მოუ-ნება-რა, სულ რამდენიმე ურემა ფიხი და ჭა სომ იქვე ჭეუანა.

რუსეთი

საქრო განათლების სამინისტრომ განმარტა, რომ პეტერბურგის დელე-თა სამკურნალო ინსტიტუტში მი-ღებულ იქმნებიან ის ქალებიც, რომელთაც მხოლოდ გიმნაზიის შვიდი კლასი აქვთ გათავებული.

— როგორც პეტერბურგის დელე-თა უმაღლესს კურსების ანგარიში-დგანა სჩანს, კურსებზედ 1897—1898 სამოსწავლო წელს ყოფილა სულ 808 მოსწავლე; აქედან საის-ტორიო და საფილოლოგო ფაკულ-ტეტზედ—624 მოსწავლე, ხოლო საფიზიკო-სამათემატიკო ფაკულტეტ-ზედ—184. სწავლა დაუმათავრებია 93 ყურის მგდებელს და 15 თავი-სუფალ ყურის მგდებელს. ამ შემო-დგომებზედ ახლად მიღებულ იქმნა 357 ქალი, 244 საისტორიო-საფი-ლოლოგო ფაკულტეტზედ და 102 საფიზიკო-სამათემატიკო ფაკულტეტ-ზედ. უადგილობისა გამო უარი გა-მოცხადდა 203 ქალს. ამ თამად კურ-სებზედ სულ 960 ქალი; მათ შო-რის თავად აზნაურის და მოხელეთა ქალი 585, გათხოვილი 40. წლო-ვანებით უმრავლესობა 19—22 წლი-სანი არიან; 30 წლისაზედ მეტი—14 ქალია. სწავლა დამთავრებულ-თაგან 8 ქალი კურსებზედვე იქმნა დატოვებული, 9 საზღვარ-გარეთელ უნივერსიტეტებში შევიდნენ, 23 — დედათა სამკურნალო ინსტიტუტში. კურსების შენახვის შარშან დასკი-რებია 181,243 მანეთი.

— მომავალ წელს აზრად აქვთ გამრავლონ საეკლესიო-სამრევლო სკოლების რიცხვი რუსეთის სამხრეთ-დასავლეთ გუბერნიებში და აგრე-თვე იქ-ც, სადაც მცხოვრებელნი არა რუსნი არიან.

— გაზ. „Киев. Слово“ სიტყვით, 1897 წელს მარტო კურსის გუბე-რიაში იმ სოფლების რიცხვი, სა-

დაც სიფილისი(ათაშანგი)ყოფილა გავ-რცელებული, 2,888 აღებატებოდა. სულ ავად ყოფილა ამ სენით 24,264 სული, ამთ შორის 7,041 მამა-კა-ცი, 10,218 დედა-კაცი და 7,005 ბავშვი.

უცხოეთი

მსხანი. რაც დღე მიდას, ესა-ნიის შესახებ თანდათან უფრო უნებე-შია ამბები მოდის. ოდესღაც უკვალა-დღეობა სახელმწიფო დღეს ისე დაეცა, რომ გარეუღის და შინაურის მტრები-სათვის კერაფერა შასუსი გაუცია. უკ-ნასხენელ რამდენიმე თვის განმავლობაში საუკეთესო ადგილები დაჭკავდა ამ სა-ხელმწიფომ: კუბა, ფილიპინები და შორტო-რაგო. ესლა, როგორც გერ-მანელებს გაუთება, კვლების გასასტუ-მრებლად დანარჩენ ახალშენების გაუ-დგენ სდომება. მართს სიტყვით, სა-ხელმწიფო დაუძღვრდა, დაეცა და სი-ცრცხლის ნაშან-წყალი დაჭკავდა.

საქმის ასეთის გარემოებით ისარგე-ბლას ესპანიის ესლანდელ სამეფო გე-რეულობის მოცილებ და-კარგობას და უნდა თავისს სასარგებლოდ გამოიყუ-ნოს სამშობლო ქვეყნის უბედურება. დონ-კარლოსი თავისის მომხრეების შირთად წმინტებს ესპანიის კრს, რომ მოთავსობამ ვერ შესძლო ქვეყნის მარ-თვა-გამგეობა და ამისა ბრალია ესპა-ნიის დასავლეთ-დასავლეთობა. ამიტომ ესლანდელი სამეფო გერეულობა გადა-აგდეთ ტანტადგან, მეფედ მე ამირნეთ და ქვეყნისა გაგებდინებო.

როგორც გაუთება გერმანელებს, ესპანიის მკვიდრთ სჭერათ ასეთი ქა-დაგება. არა თუ შირკვინებში, თვით მადრიდშიც, ესპანიის სატანტო ქალა-ქში, ტანტის მამიებელს დონ კარლოსს ბეჭი მომხრე ჭეუანს. ტანტებში და სახაებში აშკარად ღანაგავებენ თურმე დონ-კარლოსის კანდადატურის შესა-სებ. საიდუმლო აკენტების გარდა, მი-ნიფსტი მანიფესტსკედ გამოდის და ხაღვს საბრძოლველად იწვევს. უბე-დურება ის არის, რომ ჭარის კაცებსაც ამხრობენ მთავრობის წინააღმდეგ. მე-მხოკეთ სახელმწიფოსკედ უკვალა დანი-შნულება ყოფილან გამოცდილი კაცობა. ვინც-კი მიემხრობა დონ კარლოსს და მებრძოლთა რიცხვი ჩადგება, კარგს ჭეუანებებს ჭეუანებთან. საამარი იარა-ღებზედ ბეჭვან ამოაჩინა შოლიდამ. ამისთანავე ამობენ, რომ სახლავრ-გა-რეთ ფულბი უნდა ისესხოს დონ-კარლოსსა და სხ. ერთი სიტყვით რა-საც ღანაგავებენ დონ-კარლოსის შე-ტყულობის შესახებ, ნახეკარა ანუ მე-ო-თხედი თუ მანც მართლაცა, ესპანიის შინაურს მშვიდობისათვის დიდი განსა-რდელი მოკლის. ჭეუანებებს, რომ მთა-კრამამ თუ მართლაც გაჭედას ახალშენე-ბი, როგორც ამობენ, უმტკუნად ხაღვს და მხედრობას მამივე ჭურჭს შეაჭეკვენ ესლანდელ მთავრობას და ესპანიის შოლიტაგურს რეკლამაციას არ ასცდებო.

ბრიტი. როგორც გაზ. „Stan- dard“-ს აუწყებენ კანადგან, საბერძ-ნეთის ბატონიშვილი გიორგი სულს ნავთსადგურში საბერძნეთის სამეფო გემით მიბრძანდება, რომელსაც თან ახ-ლებს ოთხ დიდ სახელმწიფოს მხრე-თითო სამხედრო გემი. მისის მიბრძა-ნებისთანავე, აღმირალები საბერძნეთის დროშას ამართებენ სულში და ოცდა-

ერთჯერ გაისურვან წარსახსნის უკვ-როსი აღმირადა წარუდგენს ბატონი-შვილს თავისს მხანავებს. ბატონი-შვილი სადაცაზოად მიბრძანდება აღმი-რალებთან ამათს გემებზედ. ამის შემ-დეგ იგი კანვას წმინდანება აღმი-რალებით, რომლებმაც ამ ქალაქში ქვეყნის მართვა-გამგეობა უნდა ჩაახარონ მას. ბატონიშვილის სასახლესკედ სა-ბერძნეთის დროშა აქნება გაშლილი. აჭრ ხელმეორედ 21 ჟურ დასცლიან წარსახსნს.

იზლინი. ასლახან გამოქვეყნებუ-ლის შარღამენტის ანგარიშდგანა სჩანს, რომ ინგლისის მხედრობას შეადგენს 219,283 კაცი. ამ რიცხვიდან ახალ-შენებზედ არის განაწილებული 117,128 კაცი და ინგლისში რჩება მხოლოდ 100,000 კაციმდე. გარდა ამის სათა-დარყო ჭარის კანცი, მილიციონებში და თავისუფალნი მემარნი უკვლანი კრ-თად 500,000-მდე იქნებიან.

სასამართლოს მართანა

თავ. ი. ჭეუანისა და თ. სახოკის საქმე.

გუშინ, 28 ოქტომბერს, ტფილი-სის სამოსამართლო პალატამ განიხილა საქმე „ივერიის“ რედაქტორ-გამომ-ცემლის თავ. ი. გ. ჭეუანისა და თ. სახოკისა. თ. სახოკია თავ. ი. ჭეუანისას სასჯელთა დებულების მე-1040 მუხ. ბრალსა სდებდა. ვი-თარება ამ საქმისა შემდეგია:

1895 წ. მღვდლის შვილმა თვე-დორე სახოკიმ გამოსცა პატარა წი-გნაკად თავის მიერ შეკრეული „აკა-კის ნაკვეთები“ აკაკისავე სურათით. ამ ნაკვეთებში მრავალი ისეთი უშევე-რი, უმართებულო და უწმინდური ნა-კვეთი ერია, რომ მართლა ყოვლად შეუძლებელია მისი, არამც თუ წა-კითხვა, გახსენებაც-კი მართებულს საზოგადოებაში. „ივერიის“ იმავე წლის მე-79 №-ში დიბეკდა ამ გაზე-თის თანამშრომლის „ჩიორას“ ფელე-ტონი: „საბრძოლო გრაფიკა შენიშვნა“. ამ ფელეტონში „აკაკის“ ნაკვეთების შესახებ იყო ნათქვამი, რომ იგი აკაკისა კი არა, „თ. სახოკის შინა-გან ბუნების ნაყოფია“, „იმისთანა-ლექსიკონით არის შეზავებული, რომ იმის ბავიდან ამოშვებას კინტაც ითვალ-ჩინებს“, იგი ნაკვეთები-კი არა, „უწმინდური შარბეია“ ო. ბოლოს „ჩიორა“ ამობოდა:

„ამ უწმინდურ სიტყვა-პასუხის თ. სახოკი-ს მიერ ხელის ხელ საზოგადოებელ მარგა-ლიტებლად დარქმევას რაღა ვუწოდოთ? უე-ცობა, უგუნურება, თუ აღმინის გარყვნი-ლის ბუნების ნაყოფი? თუ უგუნურების შე-დგობა, რასაკვირველია, ასეთი კაცი მოსა-რიდებელია და ოღონდაც დიდი შეცდომა მოსვლია ჩვენს პოეტს, რომ ასეთის უგუ-ნურის ხელში ჩაუგდია თავისი ნაკვეთი-რები. ხოლო თუ თ. სახოკია მარცხ და მა-ინც გონიერებას დაიჩემებს, სჩანს, რომ ეს შარბეი მართლაც „ხელის-ხელ საზოგ-ადოებელი მარგალიტები“ ჭეუანია. თუ მე-ორე აზრს დავდებთ, სწორე მოგახსენოთ, ვე „კინდაცა“ სახოკია ბუნებით მახინჯი და დუბიური ყოფილა და არცერთ ოჯახში შესა-შვები არ არის. ეფროზაში ასეთს აღმინის „წინემის გამაწმინდელი თავშესაფარი“ გაჭეუანთან და თავისუფლად კი არ ატარე-ბენ, რომ მწერლობაში გამოვიდეს საბურ-თოდ, ბურთოდ უწმინდური შარბეი იხმა-როს და აზრად იმითი გავრცელება ჭეუ-ანის“. და სხ.

თ. სახოკიმ ამ სიტყვებში თავისი შეურაცხება დაინახა და ოლქის სა-სამართლოში უჩიოლა გაზეთ „ივე-რიის“ რედაქტორს. ოლქის სასამარ-თლომ თავ. ი. ჭეუანისა მართლად

